

[Brøndsted]

Jeg føler bare, at det er meget nødvendigt, at ministeren er beredvillig til at komme med forslag til udformninger og andet under den debat, vi nu skal have i kirkeudvalget.

(Kort bemærkning).

Nørgaard Sørensen (S):

Det er hr. Brøndsted, der kalder mig herop. Jeg synes sådan set ikke, man skal spørge kirkeministeren, om hun er beredvillig, for udvalgsarbejdet skal jo ikke foretages her fra talerstolen, men i folketingets udvalgslokale, og jeg går ud fra, at kirkeministeren kommer, hvis kirkeudvalget ønsker hendes assistance til forskellige ting, for det er simpelt hen det, vedkommende er ansat til.

Kirkeministeren (Tove Lindbo Larsen):

Jeg må undre mig lidt over spørgsmålet fra hr. Brøndsteds side, for jeg mener ikke, jeg nogen sinde har virket afvisende i den periode, jeg har været minister, og naturligvis vil jeg da komme til udvalget, når udvalget beder om det. Men binde mig på forhånd til et resultat af et udvalgsarbejde, jeg ikke kender, kan ikke være rigtigt.

Jeg vil gerne understrege, hvad jeg sagde i mit første indlæg, nemlig at jeg er positiv over for en demokratisering. Det er det svar, jeg kan give hr. Brøndsted, og det mener jeg også må være dækkende for spørgsmålet.

Steffensen (KrF):

Jeg vil gerne sige tak til hr. Brøndsted for hans bemærkning her. Vi vil som forslagstillere også være meget indstillet på at skulle nå frem til et fælles beslutningsforslag, som vi kan stå sammen om.

Tak til ministeren for hendes sidste bemærkning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget henvises til kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod

dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om præcisering af reglerne for forvaltning af midlerne i Lønmodtagernes Dyrtidsfond.

[Af Dyremose (KF), Christophersen (V), La-waetz (FP), Mimi Jakobsen (CD) og Chr. Christensen (KrF) m.fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 97. Fremsat 17/3 81).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Vi har før her i folketingssalen haft lejlighed til at drøfte disse tanker. Jeg har også i en række samråd haft lejlighed til at drøfte dem med de politiske partier i henholdsvis folketingets erhvervsudvalg og folketingets arbejdsmarkedsudvalg, så jeg skal gøre mit indlæg her ved forslaget første behandling meget kort.

Jeg kan sige, at regeringen ikke ønsker at medvirke til dette forslag. Regeringen har fuld tillid til, at den bestyrelse, der er valgt i henhold til loven, på fuldt forsvarlig måde vil leve op til de krav, lovgivningen stiller om en fornuftig forvaltning af de midler, der findes i fonden, og derfor mener vi ikke, der er behov for dette initiativ.

Forslaget hviler på en række misforståelser. For det første er det ikke sandt, at der er fælles regler for forvaltningen mellem ATP og dyrtidsfonden, der er tværtimod en række forskelle. Det er sådan f.eks., at ATP-fonden alene kan investere i børsnoterede papirer. Det er sådan, at dyrtidsfonden i modsætning til ATP kan foretage udlån til kommuner til arealerhvervelser og til handelselskaber, og selve den forskel i de to bestyrelses sammensætning gør selvfølgelig også, hvis der skal være mening i, at man vælger en bestyrelse med en anden sammensætning, at der må være et spillerum for beslutningerne angående forvaltningen.

[Arbejdsministeren]

Det er heller ikke rigtigt, at det er nødvendigt alene med en ændring af loven om Lønmodtagernes Dyrtidsfond, hvis forslagsstillernes formål skal opfyldes. Skal de det, er det nødvendigt med en ændring både af ATP-loven og loven om Lønmodtagernes Dyrtidsfond. Hvis ministeren skal have ansvaret for, at der er en ensartet administration, må der selvfølgelig indføjes en bemyndigelsesbestemmelse for ministeren til at fastsætte disse ting både i loven om Lønmodtagernes Dyrtidsfond og i ATP-loven.

Endelig skal jeg sige, at det ikke er rigtigt, at dyrtidsfonden i sin forvaltning alene betjener sig af to pengeinstitutter, som det hedder i bemærkningerne til dette forslag. Man betjener sig i øjeblikket af tre med mulighed for inddragelse af flere pengeinstitutter, men det er, som det er helt normalt, en afgørelse, bestyrelsen selv træffer.

Jeg vil afslutte mit indlæg med at sige, at det måske kan overraske, at et så beskedent forslag har så mange fremtrædende personligheder bag sig. Listen over navne er jo næsten et »Who is who« i det borgerlige Danmark. Der er ud over hr. Dyremose fru Grethe Fenger Møller, hr. Poul Schlüter, hr. Christophersen, hr. Enggaard, hr. Jens Peter Jensen, hr. Lawaetz, hr. Voigt, fru Mimi Jakobsen, hr. Arne Melchior, hr. Chr. Christensen og hr. Poul H. Møller som forslagsstillere. Man har vel aldrig set en så omfattende liste af fremtrædende personligheder bag et forslag som her, og det giver selvfølgelig anledning til betragtninger om, hvem der ikke er med i denne ellers meget udtømmende liste.

Der er i hvert fald ét navn, som jeg savner i denne opregning, et navn, som altid har præget initiativer fra det konservative folkeparti, når det var arbejdsmarkedets forhold, der var gældende, og det er selvfølgelig hr. Ninn-Hansen, der ikke optræder som forslagsstiller. Nu er hr. Ninn-Hansen af gode grunde afskåret fra i dag at give os sin forklaring på, at han ikke er medforlagsstiller til dette forslag. Da han er afskåret fra at kunne give den selv her i dag, som det fremgår for enhver – og jeg synes helt legitimt og lovligt forhindret i det – må det være op til os andre at gisne om, hvorfor hr. Ninn-Hansen ikke er medforlagsstiller.

Jeg tror, at forklaringen er, at hr. Ninn-Hansen med sin store erfaring og sine princi-

pielle synspunkter utvivlsomt ville advare mod gennemførelsen af dette forslag ud fra den betragtning, at har folketingset først én gang statueret princippet om, at det er et legitimt lovgivningsanliggende at tage stilling til bestyrelses forvaltning af midler, det være sig i offentlige, halvoffentlige eller en blanding mellem private og offentlige fonde, er skridtet meget nærliggende over til en egentlig regulering af enhver form for fondsforvaltning i dette samfund, og det ville vel ud fra en erfaren konservativ tankegang ikke være noget tillokkende. Regeringen har måske ikke helt de samme betænkeligheder, men jeg er overbevist om, at hr. Ninn-Hansen, som jo på de principielle områder har et andet synspunkt end regeringen, givetvis har gjort dette synspunkt gældende.

Bliver det først et lovgivningsanliggende, hvilket pengeinstitut man må benytte sig af rundt omkring, er der i virkeligheden skabt præcedens for en meget omfattende regulering af erhvervenes fondsadministration, et fortilfælde, som det kan være vanskeligt at komme fra i fremtiden.

Endelig er der spørgsmålet om disse pengeinstitutter. Jeg vil også tro, at hr. Ninn-Hansen, hvis han havde lejlighed til at ytre sig, ville sige: er det nu klogt at polarisere omkring pengeinstitutter, som jo i øvrigt udøver deres fuldt lovlige gerning på fuldt forsvarelig måde i overensstemmelse med de krav, som lovgivningen foreskriver herom?

Men dette kan jo kun være gisninger. Det er kun mit forsøg på at forstå det ejendommelige i, at der i denne liste over fremtrædende medlemmer af tinget ikke findes navnet Ninn-Hansen.

Ole Thomsen (S):

Jeg kan være enig med ministeren i, at der i bemærkningerne til beslutningsforslag B 97 om præcisering af reglerne for forvaltning af midlerne i Lønmodtagernes Dyrtidsfond er gjort nogle sammenligninger om ATP-fondens og dyrtidsfondens love, som helt klart er misvisende. Det er to forskellige love, hvilket de stadig bør forblive.

Hvis forslagsstillerne var helt ærlige, er det vel holdningen over for ordet »arbejderne«, det er galt med, og som stikker i øjnene, for normalt går kritikken jo på, at begrebet arbejdere ikke er så attraktivt i nogle kredse,

[Ole Thomsen]

og netop her, hvor en institution med ordet »arbejdernes« i sit navn, ledet og ejet af arbejderbevægelsen, har vist at kunne klare en opgave tilfredsstillende, stikker det sikkert dobbelt i øjnene. Det, at Arbejdernes Landsbank og Låne- og Sparekassen for offentligt Ansatte har udført arbejdet tilfredsstillende, vil formentlig blive bevist under udvalgsarbejdet, og samtidig vil det blive slået fast, at det, ATP på papiret har 15–20 banker og sparekasser til at klare med et personale på 9 i deres fondsafdeling, klarer dyrtidsfonden med 2 pengeinstitutter, nemlig Arbejdernes Landsbank og Spare- og Lånekassen for offentligt Ansatte, et samlet personale på i alt 9, og så har jeg endda taget rengøringspersonalet med.

Vi har, som ministeren sagde, intet imod at få spørgsmålet om forvaltning af landets fonde belyst i fuld offentlighed, men så må vi også stille krav om, at skal der foretages et eventuelt lovindgreb over for dyrtidsfonden, skal det gælde for samtlige storfonde, både pensionskassernes fonde og de private fonde.

Man kunne så begynde at stille spørgsmål om en række af de forskellige fondes administration. Jeg vil nævne f. eks. en af de store, nemlig den, der hedder PKA, Pensionskassernes Administrationskontor, som alene administrerer 14 pensionskasser. Der er ingen af forslagsstillerne, der har sat spørgsmålstegn ved, hvorfor søren de kun bruger SDS og lader disse store midler forvalte alene via SDS.

Vi kunne også stille spørgsmål om sådan noget som Ingeniørernes Pensionskasse; det må da også være af stor interesse for de tilstedeværende. F. eks. kunne der også være stor interesse i at vide, hvordan den private NOVO-fond kører sine midler. Men det var måske endnu vigtigere at spørge, hvordan de kommunale penge, statens mange fonde bliver administreret, og hvor meget Arbejdernes Landsbank egentlig her har at sige. Dér tror jeg nok vi vil se et helt andet skævt billede.

Ud over at stille spørgsmål om disse fonde kan jeg love, at vi i denne sag har rigtig mange spørgsmål under udvalgsarbejdet for en gangs skyld, bl. a. om hvordan ATP-midlerne egentlig bliver administreret set i forhold til lovens bemærkning om de 15–20 pengeinstitutter, der skal benyttes. For ét er, hvad der står i loven, et andet er hvad der i praksis sker i forhold til køb og salg af vær-

dipapirerne i specielt ATP, som forslagsstillerne jo vil have at dyrtidsfonden skal sammenlignes med.

Det skulle ikke undre mig, at det ved en nærmere undersøgelse vil vise sig, at køb og salg specielt i ATP på trods af egen opbygget fondsafdeling foregår over ganske få pengeinstitutter. Dette og meget mere ønsker vi helt bestemt klarhed over, når vi kommer i udvalget.

Jeg skal sluttelig sige, at vi i socialdemokratiet er af den opfattelse, at dyrtidsfonden med den personalestyrke, den har uden egen fondsafdeling, og ved hjælp af Arbejdernes Spare- og Lånekasse for offentligt Ansatte har udført et godt stykke arbejde helt i den ånd, hvori loven er vedtaget, hvilket også klart fremgår af det nyudsendte regnskab, hvori der er optrykt en oversigt over værdipapirernes anbringelse samt ydede lån.

Ligeledes hilser vi det med tilfredshed, at fondens egen bestyrelse selv i den nærmeste fremtid vil udvide købs- og salgsaktiviteterne med et nyt pengeinstitut; vi finder, at den form for administration er fuldt betryggende.

På det grundlag skal jeg konkludere, at vi fra den socialdemokratiske gruppes side afviser forslaget.

Bertel Haarder (V):

Jeg tror, det ville være klogt af hr. Ole Thomsen at holde op med at betragte dyrtidsfonden som en helt privat socialdemokratisk forretning, som man kan gøre med, hvad man vil. Det drejer sig om det store flertal af borgere her i landet, og hr. Ole Thomsen må undskyldte, men vi tillader os som politikere og som valgte repræsentanter at blande os i, hvad man gør med penge, der tilhører det store flertal af befolkningen her i landet. Undskyld, vi er her, hr. Ole Thomsen, men det bliver vi ved med at være.

Vi er meget opmærksom på denne dyrtidsfond, og det er vi, fordi vi ved, at socialdemokratiet og fagbevægelsen presser på for at få en eller anden begyndelse på ØD – man har jo klart erklæret, at man ønsker en begyndelse på en central fond – og dyrtidsfonden er en central fond. Venstre ønsker ikke en sådan central fond udviklet, og dette med centralfonden er ikke bare noget, som venstre piller ud af de socialdemokratiske ØD-tanker og hænger vores hat op på. Nej, den

[Bertel Haarder]

centrale fond er jo simpelt hen det altafgørende i de socialdemokratiske ØD-tanker; det er fonden, hvormed det hele står, og ikke alt det andet. Det har jo talrige begivenhedsforløb bekræftet. Denne fond er derfor, så vidt man kan dømme, en begyndelse eller i hvert fald en form for begyndelse på ØD. Det er det, hvormed slaget står, og det må man ikke undre sig over at vi er optaget af.

Vi er positive over for retsforbundets beslutningsforslag, for så vidt som det drejer sig om at tilbagebetale den enkelte lønmodtager hans penge. Vi har selv stillet forslag om det, men stillet det på den måde, at pengene skulle bindes i en længere periode, idet der dog var valg imellem en række forskellige former for bindingsmetoder

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg vil bare gøre opmærksom på, at de to forslag ikke er til samlet behandling.

Bertel Haarder (V):

. . . . Jeg beklager, hr. formand. Det havde jeg fået at vide af hr. Hans Jørgen Holm, som overlod mig at være ordfører på hans vegne. Jeg kan udmærket springe det afsnit over.

Så vil jeg blot sige, at når der er sket så få fremskridt i spørgsmålet om at få en spredning af ejendomsretten her i landet, skyldes det jo, at socialdemokraterne har klynget sig til den centrale fond. Hvis ikke de havde gjort det, kunne vi måske være kommet vældig meget længere. Men de har altså klynget sig til det, og dette her er en af de ting, hvormed man ad bagvejen kan få noget lignende.

Angående de nye tanker om at erstatte den centrale fond med amtsfonde eller branchefonde, kan man for en overfladisk betragtning sige: ja men det ligner da en invitation til venstre, for venstre kan jo så godt lide kommuner osv. og decentralisering, så når man bare decentraliserer fonden, kan man vel få venstre eller måske de radikale med til det.

Jeg vil gerne sige: den centrale fond bliver ikke et klap mindre central ved, at man overfører præcis de samme principper til nogle amtsfonde; det ændrer intet i sagen. Så er det sagt, så vi ikke skal spille tid på det.

Vi synes, det virker påfaldende med det ensidige valg af pengeinstitutter til valg af

forvaltning af værdipapirerne. Man kan næsten kalde det en form for eksklusivaftaler. Vi kan ikke lade være at minde om sagen angående arbejdsløshedskasserne, hvor det jo, indtil der blev rodet op i det, viste sig, at man meget ensidigt havde benyttet nøjagtig det samme pengeinstitut som her og anbragt pengene til så lav en rente – 4 pct. så vidt jeg husker – så der var tale om, at man forærede kæmpebeløb lige ned i lommen på et ganske bestemt pengeinstitut. Når vi så ser det pengeinstitut, der fik A-kassemidlerne, genoptræde her, må vi sige: nu begynder det at lugte af en regel, og så må det være berettiget, at vi rejser sagen her i tinget.

Vi lægger vægt på, at dyrtidsfondens midler forvaltes, som det hele tiden har været forudsat, dvs. på samme måde som ATP-fondens.

Lawaetz (FP):

Det er tilsyneladende en meget lille sag, der er til behandling i dag. Jeg ved, at forslaget irriterer arbejdsministeren – det har vi set under samråd – og det var vel også en smule ironisk, hvad arbejdsministeren kørte frem med i dag. Jeg vil dog i forbifarten takke for, at jeg kom med blandt de personligheder, der blev opremset.

Men skal vi absolut ind på at gøre en lille sag til en storpolitisk sag, vil jeg gerne sige, at selve sagen, Låne- og Sparekassen for offentligt Ansatte og Arbejdernes Landsbank, ikke er så rædsomt interessant for mig, for de kan sikkert også lave det helt udmærket. Jeg kender formanden i Arbejdernes Landsbank, den berømte Henry Hansen, der sidder i LOs forretningsudvalg. Det er måske ikke dér, vi vil hen.

Men skal vi tale politisk, er det nok principielt det, at vi er nået til et punkt, hvor de ikke-socialistiske partier må være lidt på vagt. For der sker en hel masse ting, uden man rigtig lægger mærke til det. Man har foreløbig benyttet 37 ministre indtil dato. De, der er gået af, har fået gode stillinger rundt omkring. Man forsøger ganske langsomt at sætte de ikke-socialistiske partier ud af spillet og selv råde så meget som muligt, og det er det, dette her er et led i.

Hr. Ole Thomsen spørger, om vi har noget imod arbejdere. Selvfølgelig har vi da ikke det. Vi har ikke den fjerneste mistillid til, at

[Lawaetz]

det specielt er arbejderne; hvorfor skulle de ikke kunne gøre det lige så godt? For øvrigt er det jo sådan, at man efterhånden skal lede længe efter arbejdere blandt ministre og medlemmer her i Folketinget inden for socialdemokratiet. Det har overhovedet ikke noget med det at gøre. Men det har noget at gøre med, at man stille og roligt tager magten, og hvis man kan gøre det, uden at der bliver lagt mærke til det, er man glad. Det gælder over det hele: repræsentanter i bankbestyrelser, sparekasser osv., at det er politiske besættelser. Og så er det måske, hvis vi endelig skal op i den højere politik, hvor arbejdsministeren lagde an, at de ikke-socialistiske partier må begynde at råbe vagt i gevær. Vi skal passe på, at det hele ikke bare foregår sådan, uden at vi lægger mærke til det.

Vi har ikke nogen blade for tiden, men så kan man jo sige det herfra. Vi har lige fra sidste uge et strålende eksempel. Når vi har været bange f.eks. for, at man forhøjede indskuddet i aktieselskaber og private selskaber fra 15 til 20 pct., er der noget om snakken. Et selskab med 1.000 aktionærer kan meget nemt styres af 20 pct. Må jeg have lov at nævne et eksempel, der foregik her i sidste uge, nemlig det fælleskommunale aktieselskab Tjærekompagniet. De forhøjede deres aktiekapital fra 5,9 mill. kr. med tilladelse til 40 mill. kr. Hvad lå der bagved? Der lå bagved, at man havde en forhånds aftale med ATP-fonden om at få 20 pct. af aktiekapitalen. Det er ikke vanskeligt for os at regne ud, at det er 8 mill. kr. Der investerer man altså i et selskab 8 mill. kr. Samtidig har man en nydelig aftale om, at man skal have 3 bestyrelsesposter, medarbejderne må få en tredjedel, det er i dette tilfælde gjort op til 5, altså 8, idet man forhøjede bestyrelsesantallet til 14. Så har man flertallet.

Det er det princip, der er tale om. Når arbejdsministeren tager lidt overlegent på det og siger, vi kommer med små, fjollede sager med masser af personligheder i, er det, fordi vi er bange for, at man netop på den måde stille og roligt, og uden at man lægger mærke til det, får magten. Bestyrelsen i Tjærekompagniet, som konkurrerer på lige fod med vore store, kendte tjærefirmaer som Phønix, Jens Villadsen osv., kommer pludselig til at råde over 40 mill. kr. at arbejde med inden for kort tid. Så bliver de en farlig konkurrent til det private erhvervsliv.

En lille undersøgelse nede i aktieselskabsregisteret har vist, at der sidder 1 konservativ i bestyrelsen fra Kolding, resten er gode socialdemokrater. Det er der jo ikke noget forkert i, sagt til hr. Ole Thomsen, men det er gode socialdemokrater, og der er noget, der for mig peger på, at et sådant selskab vil blive ledet i en ganske bestemt retning, og det er egentlig det, vi er inde på her, når vi overhovedet tage en tilsyneladende meget, meget lille sag op, nemlig at her bruger man kun 2 pengeinstitutter. Det ene består af den gode offentligt ansattes sparekasse, og det andet af Arbejdernes Landsbank; så enkelt er det. Det var ikke meningen, vi skulle op i storpolitik; arbejdsministeren lagde op til det.

Jeg slutter med at takke for, at jeg er blandt personlighederne.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Éns umiddelbare reaktion på dette er, at nu har den sag vel snart fået alt, hvad den overhovedet kan trække. Jeg kan godt forstå, at de konservative bekymrer sig meget, med enkelte undtagelser, over denne lov, for de har jo selv været med til at opsamle dyrtidspengene. Og de burde måske have tænkt sig om på det tidspunkt, hvor de var med til at lave dette her. Det har de altså ikke gjort, men lige siden skal jeg love for, at den har fået alt, hvad den overhovedet kan trække.

Jeg synes ikke, der er nogen grund til at stå og holde store taler om dette her. Der sammenlignes mellem ATP-loven og Lønmodtagernes Dyrtidsfond, og det kan man for det første ikke. Der er tale om en fond, der forhåbentlig ikke skal indsættes flere dyrtidsportioner i. ATP-fonden derimod er jo en fond, hvortil der løbende kommer ydelser hele tiden, ligesom det er mange flere penge, der skal forvaltes.

I øvrigt kan jeg se på de bilag, vi har fået i erhvervsudvalget og arbejdsmarkedsudvalget også for den sags skyld om denne sag, at ATP-fonden også har brugt en enkelt bank ganske meget mere end andre.

Jeg synes ikke, det ligner noget at skulle stå her i den lovgivende forsamling og bestyre de ting, som man har sat andre til at bestyre, og derfor går vi naturligvis imod dette forslag.

Bolvig (RV):

Det radikale venstre delte den af ministeren omtalte perlekæde af fremtrædende politikeres overraskelse over en for ensidig placering af dyrtidsfondens midler, da det kom frem, at man fra fondens ledelses side kun agtede at benytte Låne- og Sparekassen for offentligt Ansatte og Arbejdernes Landsbank. Vi gjorde opmærksom på det. Vi meddelte det til regeringen, til den højtærede minister og til dyrtidsfondens ledelse og noterede selvfølgelig med tilfredshed, at man øjensynlig lyttede til vore indsigelser, idet Privatbanken nu også benyttes. Det hilser vi med glæde og vil honorere denne imødekommedhed med at afvise det foreliggende forslag.

Jeg noterede, at ministeren omtalte muligheden for fremover at inddrage andre pengeinstitutter, og det ser vi naturligvis gerne.

Ministeren nævnte, at dyrtidsfonden kan bevilge lån til kommuner til arealerhvervelse. Det fik det radikale venstre som bekendt indført, da loven blev vedtaget i januar 1980. Men kan ministeren da forklare, hvorfor fonden ikke har bevilget sådanne lån og ifølge beretningen heller ikke har planer herom?

Arne Melchior (CD):

Det var ikke uden en vis betænkelighed, CD har tilsluttet sig dette forslag som forslagsstiller, men betænkeligheden herved blev opvejet af en endnu større betænkelighed, nemlig tingenes tilstand. Vi vil nødig tage letsindigt på disse ting, og jeg er enig i flere af de betragtninger, som ordførere har gjort heroppefra, ikke mindst hr. Bertel Haarder og hr. Lawaetz, om, at dette her slet ikke er så lille en sag. Vi har fundet det rigtigt og står ved, at det er nødvendigt at tale nærmere sammen om disse ting i udvalget, og dertil er dette forslag udmærket egnet.

Jeg vil gerne både til arbejdsministeren og til den socialdemokratiske ordfører sige, at man ikke kan operere med, hvad private fonde gør; den sammenligning duer ikke. Jeg er enig med de nævnte herrer, når jeg gang på gang har peget på, at al snak om forretningen Danmark er nonsens. Når to fører en diskussion om forholdene i samfundet – økonomiske eller andre forhold – og den ene part gør det ud fra den forudsætning, at han ser på samfundet som på et firma, som en erhvervsvirksomhed, kan den diskussion al-

drig blive nyttig, for udgangspunkterne er da så forskellige og det ene efter min mening så forkert, at diskussionen bliver værdiløs. Skal man endelig drage sammenligninger fra samfundet til nogen anden enhed og størrelse, må det blive til familien, aldrig til forretningen.

Da jeg ved, vi er enige om dette med arbejdsministeren og med socialdemokratiet, kan det på den anden side ikke nytte, at de herrer samtidig vil lege denne eksemplificering mellem, hvad samfundsmidler bruges til, hvordan de anvendes, hvordan de kontrolleres, og hvordan det sker i private fonde, virksomheder og firmaer. Det er simpelt hen et ubrugeligt argumentationssæt og vil ikke gøre drøftelsen i udvalg særlig frugtbar, hvis det er det, som man har som sit bedste skyts.

Jeg var imponeret over den siddende formands tålmodighed over for de drillerier, som arbejdsministeren i slutningen af sin tale kom ind på. Det er altid skægt at have med sjove folk at gøre, og det var morsomt, men jeg er ikke sikker på, at det var gået upåtalet hen, hvis man ikke havde været minister, eller hvis der havde siddet en anden formand under denne debat. Det kan være, jeg tager fejl.

Men arbejdsministeren gjorde sig dog skyldig i én fejl. Han sagde, at når man ikke kunne tale med personen selv, kunne man jo gisne. Jeg havde ventet, at han ville have sagt: når man ikke kan spørge personen selv, kan man spørge nogle af hans partifæller, som er til stede, og ikke mindst den person, som er ordfører for forslagsstillerne. Jeg opfatter altså ikke den omstændighed, at der står en formand for det konservative folkeparti, et ret erfarent folketingsmedlem, og et andet erfarent og lidt yngre folketingsmedlem, som en udelukkelse af alle de 19 andre, som ikke står der, men det bliver spændende at høre. Da arbejdsministeren ikke har gjort det, vil jeg gerne dreje spørgsmålet over til ordføreren for det konservative folkeparti her i dag, så vil jeg gå ud fra, at også den ballon bliver lufttom. Derfor vil jeg henstille til arbejdsministeren og socialdemokratiet at gå seriøst ind i den debat, som dette forslag har lagt op til.

Poul H. Møller (KrF):

[Poul H. Møller]

Jeg skal ganske kort her sige, at kristeligt folkeparti var inderligt imod, at disse indefrosne dyrtidsportioner ikke kunne få lov at blive forvaltet i ATP-regie, men at der skulle oprettes en helt ny fond. Vore bange anelser gik også straks i opfyldelse, da vi så sammensætningen af bestyrelsen for denne nye fond, for den var ret så ensidig. Derfor har vi heller ikke undret os, når vi har set, hvorledes placeringerne af midlerne er foregået, det har også været en ret ensidig forestilling.

Derfor er vi medforslagsstillere til en ændring på dette område, og jeg skal blot citere, at vi ønsker, at dyrtidsfonden fremover administreres på samme måde som ATP, som det er anført i bemærkningerne til forslaget, altså at det sker på samme måde som for ATP-fonden, der jo har arbejdet med en kreds af leverandører af værdipapirer på mellem 15 og 20, idet kredsens antal og sammensætning har kunnet varieres fra dag til dag baseret på løbende tilbud fra pengeinstitutterne. Vi mener, at en sådan spredning vil bevirke, at disse midler, som jo tilhører os alle sammen, bliver bedst muligt administreret, og at de får den højest mulige forrentning. Det har vi vores tvivl om at de får under den nuværende administration.

Alfred Hansen (DR):

Den 27. maj 1977 vedtog folkettinget med 90 stemmer: socialdemokratiet, det konservative folkeparti, CD, det radikale venstre og kristeligt folkeparti, en lov om, at de dyrtidsportioner, som forfaldt ud over én pr. hvert af halvårene 1978 og 1979, skulle indefrys. Med denne lovvedtagelse blev der rettet et så voldsomt anslag mod lønmodtagerne, at de fik helt tilsidesat deres ret eller i hvert fald følgerikningen af deres ret til selv at være med til at fastsætte deres overenskomster. Det var en hævdunden ret for lønmodtagerne at få disse dyrtidsportioner, hvis prisudviklingen viste, at de var berettigede til at få dyrtidsportionerne, og derfor måtte man naturligvis tage meget skarpt afstand fra dette anslag fra et flertal af folketingets medlemmer, som demonstrerede deres foragt for lønmodtagernes rettigheder.

Retsforbundet har som det eneste parti af dem, der nu har taget sagen op i folkettinget, fra starten modsat sig denne indefrysning. Vi ønsker at gå betydelig længere, end forslags-

stillerne her lægger op til, idet vi nemlig ønsker at få anerkendt, at de indefrosne dyrtidsportioner tilhører de enkelte kontohavere, altså lønmodtagerne, til fri disposition.

Jeg mener, der er tegn på, at i hvert fald det konservative folkeparti er ved at ændre opfattelse, og jeg kunne ved denne lejlighed have lyst til at spørge hr. Dyremose, om det konservative folkeparti, når man nu kender udviklingen, siden det konservative folkeparti stemte for loven den 27. maj 1977, i dag ville have stemt imod indefrysning. Hr. Dyremose og det konservative folkeparti har naturligvis et meget stort medansvar for, at det er gået med dyrtidsportionerne og med Lønmodtagernes Dyrtidsfond og med anbringelsen af pengene, som det er.

Fra retsforbundets side må vi tage afstand fra den skalten og valten med lønmodtagernes dyrtidsportioner, som staten har sat sig i spidsen for. Derfor bør konsekvensen naturligvis være, at Lønmodtagernes Dyrtidsfond ophæves, og at lønmodtagerne får den fulde dispositionsret over de indefrosne dyrtidsportioner.

Vi ser naturligvis gerne, at lønmodtagerne ønsker at investere disse penge aktivt i erhvervslivet, men det skal ikke være en pligt. Det er en ret, de har til det, og de lønmodtagere, som ønsker at få deres retmæssige ejendom, nemlig dyrtidsportionerne, udbetalt, skal naturligvis også have det.

Når man nu har vedtaget loven og dyrtidsportionerne ligger i Lønmodtagernes Dyrtidsfond, er det naturligvis helt oplagt, at dyrtidsfonden har én meget central opgave, nemlig at få de penge anbragt efter to hovedprincipper: at de bliver anbragt med størst mulig sikkerhed, og at de bliver anbragt til størst mulig forrentning til fordel for lønmodtagerne.

Vi mener imidlertid ikke, at dette forslag tilgodeser lønmodtagernes rettigheder, og vil derfor anbefale, at man støtter det forslag, som kommer til behandling derefter, beslutningsforslag nr. B 97.

Dyremose (KF):

Jeg vil gerne først takke ordførerne for de fire partier, som sammen med det konservative folkeparti har fremsat dette forslag; sammen udgør vi 76 mandater. Jeg er klar over, at retsforbundet ønsker at gå lidt længere. Jeg synes ikke, hr. Alfred Hansen udtrykte

[Dyremose]

sig helt klart angående dette forslag, men jeg kan glæde mig over, at retsforbundets gruppeformand, hr. Mølgaard, i Berlingske Tidende den 19. marts 1981 skriver, at retsforbundet anerkender, at det nye forslag betyder et lille bitte skridt fremad, og også agter at stemme for det.

Jeg forstår hr. Alfred Hansens indlæg sådan, at gruppeformandens udsagn står til troende, og så er vi altså oppe på 81 mandater. Så mangler vi kun 10 for at nå flertallet.

I den forbindelse må jeg sige, at hr. Bolvig fra det radikale venstre førte en meget lav profil i indlægget i dag sammenholdt med den måde, det radikale venstre ellers har deltaget i denne debat på, og det vil jeg gerne om et øjeblik vende tilbage til.

Men udgangspunktet for det forslag, vi har fremsat, er § 6, stk. 1, i lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond, og hr. arbejdsminister, dette stykke er identisk med § 26 i ATP-loven. Det er rigtigt, at når vi går videre ned i paragraffen, er der forskelle på de to love med hensyn til, hvordan midlerne skal anbringes, men med hensyn til den indledende formålsparagraf om midlernes forvaltning er formuleringerne identiske. Der står altså bl. a., at der skal ske en opretholdelse af midlernes realværdi samt højest mulig forrentning. Det er vores udgangspunkt med hensyn til administrationen af disse midler, at lønmodtagerne skal have den højest mulige forrentning, og det får de bedst gennem konkurrence om de bedst mulige tilbud på pengeinstitutområdet. Det er altså udgangspunktet.

Det var da også sådan, at da det blev kendt, at man oprindeligt placerede midlerne to steder, nemlig i Arbejdernes Landsbank og Låne- og Sparekassen for offentligt Ansatte, rejste det en politisk storm, som bl. a. fik hr. Bolvig til at sige til Børsen den 20. februar 1981:

»Vi betragter det som helt urimeligt, at bestyrelsen har favoriseret Arbejdernes Landsbank med den totale forvaltning. Det er en ensidig og helt uacceptabel disposition, og havde vi vidst, at noget sådant ville ske, havde vi sørget for en helt anden lovgivning. Spørgsmålet om placeringen af penge indgik ikke i forhandlingerne, og vi havde ikke i vor vildeste fantasi forestillet os den udvikling, som nu har fundet sted.«

Jeg synes, det var meget rigtige og meget kloge ord, hr. Bolvig sagde den 20. februar

1981 til Børsen, men jeg synes ikke, de harmonerer helt med hr. Bolvigs indlæg her i dag.

Der har, som ministeren sagde, været en lang debat om dette i forskellige udvalg. Et af stederne var erhvervsudvalget, og efter mødet i erhvervsudvalget udtalte en anden repræsentant for det radikale venstre, nemlig fru Janne Normann, til Børsen den 27. februar 1981:

»Vi følte os på ingen måde tilfredsstillet af arbejdsministerens svar. Vi fastholder, at valget af Arbejdernes Landsbank er en for ensidig disposition, og at opgaverne må spredes ud på flere pengeinstitutter. Vi har netop på et gruppemøde drøftet sagen, og der er ingen slinger i valsen. Reglerne må laves om.«

Det var også et klart radikalt udsagn om, hvordan disse midler skulle forvaltes, og hvordan lovgivningen skulle fortolkes.

Så sker der det, som hr. Bolvig oplyste i dag, nemlig at det radikale venstre tager kontakt til ministeren og til bestyrelsen for Lønmodtagernes Dyrtidsfond, og Lønmodtagernes Dyrtidsfond udvider på det tidspunkt, hr. minister, fra de to til de tre.

Jeg vil indrømme, at der dér er en teknisk fejl i lovforslagets bemærkninger, fordi den oprindelige tekst var skrevet, inden der skete denne udvidelse af antallet af pengeinstitutter. Det var oprindeligt to, men på grund af det politiske pres blev det udvidet til tre, idet Privatbanken blev inddraget.

Da det var sket, sagde den radikale leder, hr. Niels Helveg Petersen, igen til Børsen den 6. marts 1981:

»Der er med Privatbankens inddragelse i rådgiverkredsen omkring dyrtidsfonden sket en spredning, som må siges at imødekomme vore ønsker. Men det skal understreges, at der i arrangementet skal ligge en form for kontrol, som sikrer, at dyrtidsfonden investerer til de bedst mulige priser. Det foruroligende i den snævre forbindelse til Arbejdernes Landsbank var for os risikoen for, at dyrtidsfonden købte værdipapirerne dyrere, end det egentlig var nødvendigt.«

Til Ritzaus Bureau sagde hr. Niels Helveg Petersen ifølge referat i Information:

»Hvis det skulle vise sig, at de arrangementer, som dyrtidsfondens ledelse nu har foretaget, ikke sikrer os tilstrækkelig hensigtsmæssig forvaltning af midlerne, må man tage sagen op igen.«

[Dyremose]

Jeg tror faktisk, denne anledning til at tage sagen op igen er til stede, og jeg håber derfor, at vi i løbet af denne debat eller under det efterfølgende udvalgsarbejde kan få det radikale venstre til at skifte standpunkt endnu en gang og ende det rigtige sted, nemlig dér hvor man oprindeligt var med hr. Bolvigs klare udtalelser til Børsen den 20. februar.

Når jeg tror, at det kan lade sig gøre, hænger det sammen med, at det ifølge de oplysninger, vi oprindeligt havde fået, var sådan, at pantebreve skulle formidles gennem Låne- og Sparekassen for offentligt Ansatte. I status pr. 31. december 1980 for Lønmodtagernes Dyrtingsfond udgjorde pantebrevene 13,1 mill. kr. ud af en samlet aktivmasse på 10,263 mia kr., dvs. pantebrevene udgjorde 0,1 pct. af den samlede aktivmasse. Ifølge de oplysninger, vi havde fået igen på det tidspunkt, skulle unoterede aktier handles igennem Privatbanken. Unoterede aktier udgjorde i status pr. 31. december 19,6 mill. kr. eller 0,2 pct. af den samlede aktivmasse. Det var altså det fantastiske bidrag til forøgelse af konkurrencen, at 0,3 pct. af den samlede formue skulle placeres via de andre pengeinstitutter.

Jeg ved godt, at der i lovtæksten er mulighed for, at denne andel bliver forøget, og den kan blive forøget noget, men det vil stadig væk være sådan, at koncentrationen af de midler, der placeres af Lønmodtagernes Dyrtingsfond, vil blive placeret gennem Arbejdernes Landsbank, og at det vil være en vældig del af landsbankens samlede indsats. Det fremgår af et svar, som vi har fået i dag i erhvervsudvalget fra arbejdsministeren på et spørgsmål, vi stillede i erhvervsudvalget efter samrådet.

Det fremgår, at Arbejdernes Landsbank i perioden 1. april til 31. december 1980 har indkøbt aktier og obligationer for Lønmodtagernes Dyrtingsfond for samlet ca. 1.380 mill. kr. Dette beløb udgør ca. 17 pct. af Arbejdernes Landsbanks samlede fondstransaktioner i 1980. Der er altså tale om, at 17 pct. eller næsten $\frac{1}{5}$ af deres samlede transaktioner i hele 1980 udgøres af forretningerne for Lønmodtagernes Dyrtingsfond i $\frac{3}{4}$ af året. Det bliver på årsbasis noget med, at op mod $\frac{1}{4}$ af deres samlede fondsarbejde er for Lønmodtagernes Dyrtingsfond. Det er klart, at der her

er et væsentligt bidrag til bankens økonomiske grundlag.

Nu har vi netop i dag angående spørgsmålet om fordelingen på forskellige markedsgrupper, altså pantebreve, unoterede aktier og øvrige handeler, fået et svar fra arbejdsministeren i arbejdsmarkedsudvalget, der hævder, at denne opdeling af markedet, således at pantebreve gennem Låne- og Sparekassen for offentligt Ansatte og unoterede aktier gennem Privatbanken og øvrige placeringer gennem Arbejdernes Landsbank ikke skulle være korrekt.

Men det fremgår indirekte af svaret, at det alligevel er sådan, at Låne- og Sparekassen for offentligt Ansatte har forvaltet op til 0,3 pct., at Privatbanken på nuværende tidspunkt ingen forretninger har foretaget for Lønmodtagernes Dyrtingsfond, og det bliver nævnt i svaret, at Privatbanken skal kunne gøre andet end at handle med unoterede aktier.

Denne påstand fra arbejdsministeren i dag må vi have yderligere dokumentation for, og vi må have at vide, om Privatbanken går ind og konkurrerer på hele markedet på lige fod med Arbejdernes Landsbank. Vi må også have at vide, om andre banker og andre sparekasser kan få lov til at give tilbud, således at der kan blive tale om en reel konkurrence mellem mange forskellige pengeinstitutter med henblik på at sikre lønmodtagerne den bedst mulige forrentning.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Jeg bliver nødt til at sige til hr. Dyremose, at arbejdsministeren ingen som helst mulighed har for at sikre dette, idet fondsbestyrelsen forvalter i overensstemmelse med loven, og ingen af de af hr. Dyremose nævnte oplysninger giver den ringeste grund til at tro, at der ikke administreres i overensstemmelse med loven.

Jeg bryder mig altså ikke meget om disse insinuationer, som bestandig går igennem en række af indlæggene. Det kan godt være, at nogle af os er sarte, men hvis det drejer sig om lønmodtagerrepræsentanter, eller hvis det drejer sig om et i øvrigt velrenommeret pengeinstitut, som har ordet »arbejderne« i sit navn, er det på en eller anden måde noget, der kan mistænkeliggøres, noget, der er mislikt.

[Arbejdsministeren]

Må jeg sige til hr. Dyremose, at folketinget har vedtaget en lov, der giver et ansvar til en bestyrelse. Denne bestyrelse har forvaltet disse midler i overensstemmelse med den lovgivning, der foreligger. Den er sammensat af en bred kreds af lønmodtagerrepræsentanter: fru Kirsten Stallknecht, hr. Thomas Nielsen, formanden for maskinmestrene, formanden for Akademikernes Centralorganisation og en lang, lang række forskellige lønmodtagere. Det er ikke en socialdemokratisk – jeg ved ikke, hvad det var for et udtryk, der blev brugt fra hr. Lawaetz' side – det er de ledende repræsentanter inden for lønmodtagernes rækker. Derudover sidder der 3 repræsentanter for de mest berørte ministerier og 3 enkeltpersoner: vicedirektør Mikkelsen fra Nationalbanken, formanden for Danmarks Sparerkasseforening, hr. Laurits Ringgaard, og endelig den tidligere formand for Det økonomiske Råds formandskab, hr. Bent Rold Andersen.

Det er om disse mennesker, at man ønsker at føre en millimeteragtig kontrol helt ude af pagt med, hvad man gør i alle andre tilsvarende situationer. Jeg synes, man skal lade være at bruge disse argumenter. Og at sige, at Privatbanken eksempelvis endnu ikke har haft en særlig stor aktivitet i et samarbejde med Lønmodtagernes Dyrtidsfond, er jo også rimeligt fantastisk, i betragtning af at samarbejdet først nu er blevet etableret med henblik på det, som blev angivet som det nye i lovgivningen, nemlig at der også kunne investeres i ikke-børsnoterede papirer. Jeg vil altså meget gerne understrege, at jeg har intet ansvar for, hvordan der forvaltes, det er bestyrelsens, og hvis man vil kritisere bestyrelsens forvaltning, skal man være klar over, at man kritiserer samtlige de personer, der sidder i den.

Og så synes jeg endelig ikke, at hr. Bertel Haarder – sådan var argumentationen trods alt ikke fra hr. Dyremose, det vil jeg gerne medgive – kan komme frem med, at spørgsmålet om, hvilken bankforbindelse der anvendes i en fondsforvaltning i henhold til en lovgivning, er et spørgsmål om økonomisk demokrati eller ikke-økonomisk demokrati. Man kan stille spørgsmålene op på mange måder. Vi har aldrig nogen sinde hævdet fra vores side, at der i Lønmodtagernes Dyrtidsfond var blot ansatsen til økonomisk demokrati, men selv om man så har den modsatte

opfattelse, så kan da spørgsmålet om, hvilken bankforbindelse man har, og hvor meget den er spredt rundt, ikke bruges i den forbindelse.

Hvad er det så for konkrete dispositioner, som hr. Bertel Haarder kritiserer? Er det det lån, der er givet til hjemmemarkedsselskabet Danmark, hr. Bertel Haarder er dybt utilfreds med? Er det støtten til Eksport-Svin slagteriernes Salgsforening, som ikke skaber tilstrækkelig sikkerhed for, at lønmodtagerne får bevaret realværdien af deres penge? Er der også noget misliebigt i, at man her fra dyrtidsfondens bestyrelses side har indledt et samarbejde med store produktionsvirksomheder inden for landbrugssektoren? Jeg synes, at vi fra folketingets side, så længe en bestyrelse fuldt ud lever op til det ansvar, som folketinget har givet den i henhold til en lovgivning, skal lade bestyrelsen fortsætte sit arbejde, og det er den linje, vi vil fastholde.

Jeg forstod mange af de bemærkninger, hr. Arne Melchior gjorde, og var måske også enig i nogle af dem, men der var en enkelt bemærkning, jeg ikke var enig med hr. Arne Melchior i. Når hr. Arne Melchior siger, at det er folketinget uvedkommende, hvordan andre fonde end f. eks. dyrtidsfonden administrerer, så skal hr. Arne Melchior ikke glemme, at et meget stort antal fonde i høj grad har statsfinansiell betydning, f. eks. idet de er skattefri. Det er skattefri fonde, som, når de i øvrigt opfylder bestemte forudsætninger, opnår det absolutte gode, den sæstilling i forhold til alle andre borgere i samfundet, at de er skattefri. Hvis man kommer ind på den tankegang, at man nu vil blande sig i bestyrelses dispositioner, bestyrelser, som i øvrigt lever op til de forventninger og det ansvar, som en lovgivning antyder, er det jo ikke helt overraskende – det var ikke mig, der gjorde det – at hr. Ole Thomsen i dag gør det til et punkt i sit indlæg.

Jeg vil gerne slutte dette indlæg med at sige, at jeg tror, man gør mere fortræd end gavn – det kan være, der er nogle avishistorier i dette – ved at køre den slags sager her. Man er med til at svække forståelsen i lønmodtagerkredse for, at der skal arbejdes aktivt erhvervsmæssigt for at få genrejst det danske samfund, gennem den slags angreb på og mistæneliggørelse af de valgte ledere inden for lønmodtagernes organisationer.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Jeg kan da godt gentage, hvad jeg allerede har sagt til hr. Ole Thomsen, nemlig at socialdemokraterne ikke skal tro, at de har monopol på at tale på lønmodtagernes vegne, sådan som også arbejdsministeren her igen forsøgte at gøre.

Jeg skal ikke svare på alle hans retoriske spørgsmål, som han kan stille en ubegrænset mængde af, men bare understrege, at det, jeg fremdrog, var, at der var tvivlsomme ting omkring placeringen af arbejdsløsheds-kassernes midler, stærkt tvivlsomme ting, og det drejede sig om nøjagtig det samme pengeinstitut, som her begunstiges. Det må være politisk berettiget at gøre opmærksom på det, eftersom folketinget har som opgave at kontrollere statsforvaltningen, og hvad ministrene gør i øvrigt.

Når vi nævner ØD, er det, fordi vi tillader os at se dyrtidsfonden som en begyndelse på ØD, og det håber jeg vi har lov til.

Ole Thomsen (S):

Jeg skal ikke gentage, hvad arbejdsministeren også var inde på, men jeg synes, hr. Bertel Haarder fortsat følger linjen op med en mistænkeliggørelse af det, der er sket, uden at nævne noget konkret. Jeg kan ikke forstå, at hr. Bertel Haarder på denne måde ligesom undskylder, at man er til; det synes jeg ikke der er nogen grund til, men jeg kan ikke tro, at hr. Bertel Haarder mener, at vi blot skal vende den anden kind til hvert eneste angreb. Jeg synes tværtimod, der med denne lille sag er en meget, meget stor begrundelse for at sige, hvad vi mener om denne sag; så er der i hvert fald ingen misforståelse.

Jeg synes også, det er ganske fantastisk, at ØD-spøgelset skal bringes ind i billedet i forbindelse med nogle indfrosne dyrtidspenge, penge, der er taget fra lønmodtagerne og lige pludselig skal gøres til ØD. Jeg mener, vi fik en ganske fornuftig lovgivning for nogle penge, som vi måske kunne have ønsket til en ØD-fond, hvis det kunne lade sig gøre, men det var der jo overhovedet ikke mulighed for i folketinget, og på grund af bestemmelsen om investering op til en vis procentandel mener jeg overhovedet ikke, der kan være tale om ØD.

Jeg synes, det er urimeligt, at man mistænkeliggør Arbejdernes Landsbank og Låne- og Sparekassen for offentligt Ansatte på den måde; de har forvaltet midlerne helt tilfredsstillende, og det mener jeg de tværtimod bør have ros for. Der er endnu ikke ført bevis for, at de ikke har gjort dette.

Til hr. Lawaetz vil jeg godt sige, at også han forsøger ligesom at komme ind på denne mistænkeliggørelse og taler meget om de mange gode socialdemokrater. Jeg kan da ikke forstå, at det for hr. Lawaetz er et ondt ord med de mange gode socialdemokrater; jeg glæder mig, hver eneste gang hr. Lawaetz kan drage frem, hvor mange gode socialdemokrater der er rundt omkring, og jeg synes helt klart, det også er et bevis på vor størrelse. Jeg synes derfor, det er helt i orden, at hr. Lawaetz gang på gang kommer herop, og det vil mere mig hver eneste gang.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Det er ikke Arbejdernes Landsbank, vi har mistænkeliggjort.

Lawaetz (FP):

Det er da kun pænt af mig, at jeg fremhæver, at der findes gode socialdemokrater. Men jeg var vel nok lidt inde på, at man selv har skabt denne situation, fordi det sådan set er en udfordring af den offentlige mening. Nu bliver der ikke nogen avishistorie, fordi typograferne ikke vil trykke aviser, men det er jo en udfordring af mennesker med en anden opfattelse, at man kun bruger de to bankforbindelser. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at jeg kritiserede ikke de to og sagde, at de gjorde et dårligt arbejde, men ensidigheden er en udfordring af mennesker, der har en anden opfattelse. Det er man selv ude om. Havde man brugt et par andre pengeinstitutter, var den historie overhovedet aldrig kommet på markedet, men det har man ikke gjort. Deri ligger i sig selv en udfordring, og det får mennesker med en anden politisk opfattelse til at få det hele til at hænge sammen.

Arbejdsministeren står jo selv og siger, at Thomas Nielsen sidder i bestyrelsen – det ved jeg godt – og han sidder sammen med hr. Henry Hansen, som sidder ved siden af hr. Thomas Nielsen i LOs forretningsudvalg.

[Lawaetz]

Han er formand i Landsbanken. Er der da noget at sige til, hvis man ikke hører til de gode socialdemokrater, at man kan få en eller anden tanke om, at de arbejder så godt sammen, at vi skal til at passe en lille smule på? Selvfølgelig bliver de slidt lidt, når jeg nu talte om, at Anker Jørgensen allerede har brugt 37 ministre. Men man må jo håbe for hr. Ole Thomsen og andre, at partiet kan holde til det. Men er der noget at sige til, at folk af en anden politisk observans får den idé, at der er en form for sammenspisthed?

Det er da muligt, at andre ville gøre akkurat det samme inden for ikke-socialistiske partier, det ved jeg ikke, men det er så tydeligt at aflæse, hvad der er sket her, og det er en udfordring af den offentlige mening, så folk, der har en anden politisk opfattelse, må sige: det dér hænger ganske nært sammen, og sådan er det bare, det kører deruda'; man vil få mere og mere magt bag kulisserne. Det er den opfattelse, vi giver udtryk for.

(Kort bemærkning).

Ole Thomsen (S):

Jeg synes faktisk, det er fantastisk, at man står på denne talerstol og siger, at havde det været andre partier og man havde måske Handelsbanken eller andre af vennerne, så gjorde det ikke spor. Nu er det altså Arbejdernes Landsbank og Laane- og Sparekassen for offentligt Ansatte, som på fuldt betryggende vis har forvaltet disse midler, og så er der absolut noget, der er odiøst. Der er ikke én her, der taler om – hr. Lawaetz gør det i hvert fald ikke – at ATP bruger Frederiksborg Bank til alle sine forretninger med ATP-midlerne og derudover fordeler 85 pct. af sine forretninger på fire andre pengeinstitutter. Det er helt i orden. Jeg synes, det er groft, at fordi det er socialdemokratiets medlemmer, der sidder i bestyrelsen rundt omkring, er det odiøst.

(Kort bemærkning).

Lawaetz (FP):

For tredje gang: jeg har ikke kritiseret Arbejdernes Landsbank. Jeg tillod mig at sige, at det er da muligt, at ikke-socialistiske partier ville bruge nogle andre banker og gøre akkurat det samme og måske slet ikke bruge Arbejdernes Landsbank. Lige over med det!

Men jeg tillader mig at sige, at der er noget, der hænger sammen i hele denne sag, og dér kan vi gå meget længere, men det var jo oprindeligt ikke meningen, at vi skulle starte en storpolitisk debat på dette. Men det fører det jo bare til, for vi kan hele tiden se sammenhængen mellem, at nogle ganske få bestemte mennesker sidder og dirigerer færdslen, og i dette tilfælde dirigerer de færdslen med hensyn til, hvor alle disse milliarder skal placeres. Det behøver vi da ikke at være enige om, og det bliver vi heller ikke.

Arne Melchior (CD):

Fra mit partis side har der ikke i denne sammenhæng eller i nogen anden sammenhæng været gjort mindste skridt til at mistænkeliggøre Arbejdernes Landsbank. Jeg har selv forretningsmæssigt arbejdet med den bank, og den er givetvis lige så god som enhver anden bank. Jeg skal i øvrigt ikke give banker karakter; det tilkommer ikke mig. Jeg mener at kunne sige – men jeg kan selvfølgelig altid kun tale på egne og mit partis vegne – at Arbejdernes Landsbank ikke er under anklage i denne forbindelse. På ingen måde.

Derimod har man jo nok lov at sige, når man har haft at gøre med et par mellemstore industrivirksomheder, at det er ganske naturligt og sædvanligt, at selv en sådan mindre organisme betjener sig af mere end én bank, fordi det kan have en række praktiske og gode virkninger at gøre det. Og jo flere penge det drejer sig om, og jo mere offentlige de er – og man kan godt sige, at begge disse ting er opfyldt i denne sammenhæng – jo rigtigere vil det være at forfare på den måde.

Så skal jeg blot til sidst til arbejdsministeren sige, at jeg har ikke sagt, at folketinget ikke skulle kunne blande sig i private fonde. Det var faktisk, hvad arbejdsministeren havde fået mine udtalelser til. Det er det klart at folketinget kan. Det var ikke det, jeg talte om. Jeg talte om, at sammenstillingen af private fonde på den ene side og så en offentlig fond som den, der her er tale om, på den anden, fører ikke til nogen god debat og ikke til nogen brugbar diskussion. Det var det, jeg sagde, og ikke dette meget mere vidtgående, som arbejdsministeren lagde mig i munden. Jeg er sikker på, at det er en misforståelse, som jeg blot hermed gerne vil have rettet.

Bolvig (RV):

Jeg skal gentage, at det radikale venstre fandt placeringen af midlerne fra dyrtidsfonden for ensidig, det gav vi udtryk for, og jeg mener, at takket være disse radikale udtalelser, som hr. Dyremose citerede, udtalelser til bl.a. dagbladet Børsen, blev denne ensidighed ændret, hvad vi naturligvis er tilfreds med. Jeg tror, at andelen på de af hr. Dyremose omtalte 0,3 pct. vil gå i vejret. Jeg er sikker på, at Privatbanken vil blive mere involveret, end hr. Dyremose antydede. Det er jo rigtigt, som arbejdsministeren var inde på, at selvfølgelig kan Privatbankens engagement ikke være ret stort på nuværende tidspunkt, men hvis dette engagement mod min forventning ikke vokser, er der mulighed for på et senere tidspunkt at tage sagen op. Denne udtalelse og denne holdning bliver sikkert bemærket i Skindergade, så jeg tror, hr. Dyremose kan være ganske rolig.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Uden at tage brød eller ord ud af munden på forslagsstillernes ordfører synes jeg, at hr. Bolvig kom lidt for let til sit svar til hr. Dyremose. Vi hørte udtalelser, også efter at den ændring var sket, som nu hr. Bolvig søger at tage æren for. Det var jo altså fra anden side, at sagen blev rejst, så det kunne jo være, man kunne dele æren med nogen for, at der skete en åbning, men jeg savner i meget høj grad hr. Bolvigs meget stærke understregning af, at intentionerne i dette forslag kan han helt og fuldt tilslutte sig. Det synes jeg må være det mindste, når han nu oven i købet vil tage æren for, at der er sket en åbning; at åbningen endnu er meget beskeden, har han lige erkendt, og derfor synes jeg, at han snarere burde sige, at han under udvalgsbehandlingen vil forvise sig om, at denne åbning er en virkelig åbning. Men så let, som hr. Bolvig her synes at ville slippe, bør han ikke slippe.

(Kort bemærkning).

Bolvig (RV):

Jeg vil da meget gerne dele æren med hr. Arne Melchior og andre, men jeg har ikke haft indtrykket af, at hr. Arne Melchior eller andre overhovedet ville have del i æren, og

så er det jo svært at dele den med dem. Men lad mig så bare konstatere, at man i dyrtidsfondens ledelse formentlig havde konstateret et flertal og af den grund måske indså, at der burde være en lidt bredere holdning end den, man havde til at begynde med, og det er for os tilstrækkeligt.

(Kort bemærkning).

Dyremose (KF):

Hr. Bolvig kan være aldeles sikker på, at vi meget gerne vil dele æren for, at vi har fået udvidet antallet af pengeinstitutter fra to til tre. Hr. Bolvig kan være endnu mere sikker på, at det er rigtigt, hvis det ikke blot er sådan, at Privatbanken skal varetage dyrtidsfondens køb af unoterede aktier, som det fremgår af arbejdsministerens svar i dag. Men det skal ikke indskrænke sig dertil, idet Lønmodtagernes Dyrtingsfonds bank-/sparekasseforbindelser kan foretage investeringer inden for alle værdipapirområder. Hvis det kan fortolkes under udvalgsarbejdet derhen, at alle tre institutter kan komme ind i alle typer forretninger, så kan der opstå en konkurrence, og så er det væsentlig bedre, end da vi havde den tidligere markedsopdeling.

Det, vi så siger derudover, hr. Bolvig, er, at vi ønsker en yderligere konkurrence af hensyn til lønmodtagerne, og hvis ikke den konkurrence, der er kommet her og nu, er tilstrækkelig god, og hvis ikke det bliver dokumenteret under udvalgsarbejdet, så mener jeg egentlig godt, at vi kan tillade os at fortolke hr. Bolvigs indlæg sådan, at så er de radikale til at tale med igen, sådan at vi sammen endnu en gang kan få æren for, at vi får konkurrence til gavn for lønmodtagerne.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg havde bare lyst til at kommentere den rørende omsorg, som der tilsyneladende i hr. Dyremoses udtalelser er for lønmodtagerne. Den omsorg burde man have udvist, før man stemte for overhovedet at indefryse disse dyrtidsportioner.

Alfred Hansen (DR):

Jeg synes nok, debatten tog en lidt uheldig drejning for kort tid siden, idet man nemlig som ordfører påtager sig en helt uløselig op-

[Alfred Hansen]

gave, hvis man tror, man kan vurdere, hvilke banker der nu er mest lønmodtagervenlige. Uanset navnet så er enhver banks væsentligste opgave at drive forretning, og derfor synes jeg – det har jeg forstået at forslaget B 97 drejer sig om – at dyrtdsportionerne i Lønmodtagernes Dyrtdsfond skal anbringes så mange steder som muligt for at give størst muligt afkast og for at sikre pengenes størst mulige sikkerhed. Jeg må selvfølgelig erkende, i parentes bemærket, at der er ingen banker, bortset fra en enkelt vist, der er gået ned, men det kan jo være, at vi først fra nu af og fremover vil se, at den økonomiske nedgang i det danske samfund vil smitte af også på bankerne. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren, om ikke han mener, at de milliarder kroner, der ligger i Lønmodtagernes Dyrtdsfond – og som er lønmodtagernes retmæssige ejendom – ville være mere sikkert anbragt, hvis man anbragte dem i flere pengeinstitutter. Hvis man nu forestillede sig, at en af de tre banker, der nu er tale om, eller, hvad værre var, to af dem fik likviditetsproblemer, måtte det være en fordel, at pengene var fordelt, og derfor synes jeg, det også må indtage en væsentlig plads i den debat, vi har nu.

Og så skal jeg sige til hr. Dyremose, at der ligger to forslag på folketingets bord til behandling i dag, og retsforbundet stiller store krav politisk. Når vi har to forslag at vælge imellem, er det helt soleklart, at retsforbundet foretrækker det bedste forslag fremfor det næstbedste.

Så stillede jeg ét spørgsmål til ordføreren for forslagsstillerne, og jeg nåede i hvert fald ikke at opfange svaret på det spørgsmål. Spørgsmålet gik på, om de konservative havde fortrudt, at de stemte for indefrysningen af lønmodtagernes dyrtdsportioner. Jeg har faktisk forstået dels på debatten her, dels på de skrivelser og taler, der har været forud for denne debat, at hr. Dyremose og det konservative folkeparti er meget utilfreds med den måde, Lønmodtagernes Dyrtdsfonds midler administreres på, og derfor synes jeg, det er særdeles relevant at spørge hr. Dyremose, om det konservative folkeparti i dag ville have stemt for en indefrysning af lønmodtagernes dyrtdsportioner, hvis man havde kendt deres skæbne. For hvis ikke hr. Dyremose her tilkendegiver, at man ville have stemt imod i dag, kan jeg faktisk ikke tage hr. Dyremoses

påtagne harme særlig højtideligt. Derfor synes jeg, at den eneste konsekvens, man kunne drage af dette, var: lad os dog få dem udbetalt, så vi ikke får mere ballade omkring de stakkels dyrtdsportioner.

Jeg er næsten overbevist om, at selv om forslaget, B 97, bliver vedtaget, vil der løbende blive problemer, og der vil også løbende fra hr. Dyremose blive fremført indvendinger. Vi har tidligere, i folketingsåret 1979–80, fra retsforbundets side stillet forslag om, at man skulle vælge bestyrelsen til Lønmodtagernes Dyrtdsfond ved direkte valg, altså ved en urafstemning blandt fondens kontohavere, efter regler, som skulle fastsættes af finansministeren, for så havde man, hr. minister, virkelig givet lønmodtagerne direkte indflydelse på, hvem der skulle administrere deres midler. Den nuværende bestyrelse er ikke valgt af lønmodtagerne til at administrere disse midler, og derfor er det ikke rigtigt, når ministeren påstår, at lønmodtagerne har haft indflydelse på, hvordan lønmodtagernes midler er blevet forvaltet. Jeg har som lønmodtager ikke haft en disse indflydelse på, hvem der skal administrere disse midler.

Dyremose (KF):

Jeg nåede ikke i første runde at svare alle ordførere, fordi jeg syntes, det væsentlige var at få et flertal for forslaget, og jeg vidste, at det skulle jeg hente hos de radikale, fordi de radikale tilsyneladende er påvirkelige i denne sag. Jeg håber på, at vi under udvalgsarbejdet kan dokumentere, enten at konkurrencen er så stærk, at der ikke er nogen problemer længere, eller at den ikke er det, og at det vil overbevise de radikale om, at de skal gå sammen med forslagsstillerne om at gennemføre dette forslag.

I øvrigt skal jeg lige sige, at arbejdsministeren forsøgte sig jo i spøg-og-skæmt-afdelingen i sit første indlæg, og han ironiserede en smule over, at der var hele – ja, jeg har ikke engang talt dem, men det må vel være 10 forslagsstillere. Hr. arbejdsminister, gisningerne kunne have været sparet ved den simple konstatering, at 10 forslagsstillere er usædvanlig mange. Vi syntes egentlig, at det var for mange, og derfor begrænsede vi det til, at de to partier, som oprindeligt havde taget initiativet, konservative og venstre, hver fik 3, de andre partier hver 2 forslagsstillere. Og vi syntes, det var naturligt, at hr. Poul

[Dyremose]

Schlüter som den konservative folketingsgruppes formand og dermed den, der viser, at dette er et partiforslag, ikke et enkeltpersonforslag, at fru Grethe Fenger Møller, der er næstformand i arbejdsmarkedsudvalget, og så undertegnede, der var ordfører for forslagsstillerne, skulle stå på listen. Så enkelt er det, hr. minister. Alle gisningerne kunne såmænd have været sparet.

Med hensyn til ministerens andet indlæg så blev det endnu en gang nævnt, at det skulle være ordet »arbejdere«, der volder problemer. Jeg vil gerne præcisere, lige så stærkt som både hr. Bertel Haarder og hr. Arne Melchior har gjort det, at det er overhovedet ikke tilfældet. Det, det drejer sig om her, er at få spredt forvaltningen på mange konkurrerende pengeinstitutter.

Så siger ministeren, at vi kritiserer bestyrelsen, hvis vi vil have en millimeteragtig kontrol. Vi kunne overhovedet ikke tænke os at give os til at kritisere bestyrelsen. Vi kan ikke udsætte noget på bestyrelsen, for den har ikke gjort noget, som er i strid med lovgivningen. Det, vi kritiserer, er lovgrundlaget, som tillader bestyrelsen at forvalte på den måde, den gør, og derfor kritiserer vi det lovgrundlag, som ministeren har skaffet sig et flertal for – efter vores mening under falske forudsætninger, fordi de radikale, som var en del af det flertal, formodede, at loven skulle forvaltes på samme måde som ATP-loven. Det er i hvert fald fremgået af de citater, jeg har fremført af hr. Bolvig fra Børsen. Det er ikke bestyrelsen, vi kritiserer, det er lovgrundlaget, og det er lovgrundlaget, vi ønsker at ændre, således at den bestyrelse, der har forvaltet midlerne lovligt indtil nu, får et andet lovgrundlag og dermed får andre retningslinjer for midlernes forvaltning, retningslinjer, som vi mener bedre tilgodeser lønmodtagernes interesse i en høj forrentning af deres midler.

Så skal jeg sige til hr. Alfred Hansen, at nu bliver de to forslag jo behandlet hver for sig, og jeg formoder også, at retsforbundet er så realistisk, at hvis ikke man kan få det bedste, så accepterer man det næstbedste. Og hvis retsforbundet vurderer, at vores er det næstbedste i forhold til retsforbundets forslag, ja, så vil jeg gerne acceptere, at når og hvis retsforbundets forslag falder, stemmer man for vores som det næstbedste. Det ville være helt i orden.

Med hensyn til spørgsmålet om medansvar for indefrysningen er det for det første sådan, at jeg ikke var medlem af folketinget på det tidspunkt, da det skete, og derfor har jeg ikke personlig noget medansvar. Men for det andet er det sådan, at mit parti regnede med, at det, der indgik i aftalen af 20. august 1976, stod til troende, nemlig at de nærmere regler fastsættes i samarbejde med ATPs bestyrelse, hvori arbejdsmarkedets organisationer er repræsenteret. Og det, der så skete, var, at et andet flertal, nemlig socialdemokratiet, SF og de radikale, valgte at gennemføre en lovgivning, som var i strid med de anbefalinger, der kom fra den ene part i ATPs bestyrelse, nemlig arbejdsgiverparten. Derfor er der en række brudte forudsætninger i forhold til den aftale, som mit parti indgik i 1976, og som mit parti vedstår sig medansvaret for. Hvordan det vil påvirke en eventuel stemmeafgivning i dag, afhænger meget af situationen. Det afhænger af, om aftalepartneren er troværdig eller ej, om flertallet er sikkert eller ej. Men det er klart, at sporene fra det, der er sket, skræmmer.

Det er sådan set også svar til fru Lilli Gyldekilde – og nu lyser den røde lampe, så jeg når ikke at sige noget til hr. Ole Thomsen om fonde, men det gjorde hr. Arne Melchior også så udmærket.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Enggaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om frigivelse af de af Lønmodtagernes Dyrtdidsfond forvaltede midler.